

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بابل

دانشکده بهداشت

طرح درس

عنوان درس: اصول مدیریت خدمات بهداشتی	مخاطبان: دانشجویان بهداشت محیط
تعداد واحد: ۱ واحد	ساعت پاسخگویی به سئوالات فراگیر: در طول ترم و همچنین برگزاری کلاس
زمان ارائه درس:	استاد مربوطه: دکتر محمد علی جهانی
مشخص بودن درس پیش نیاز: پیش نیاز ندارد	

هدف کلی دوره:

- آشنایی فراگیران با مدیریت و سیر تکوینی مدیریت و مکاتب و نظریه های مختلف مدیریت
- برنامه ریزی در خدمات بهداشتی و انواع آن
- سازمان و انواع آن و سازماندهی در مراکز ارائه خدمات سلامت
- سازماندهی و هماهنگی در مراکز بهداشتی
- انگیزش و ارتباطات در سلامت
- رهبری و هدایت تیم بهداشتی
- کنترل در ارائه خدمات سلامت
- سطح بندی خدمات سلامت و شناخت سیستم های مختلف بهداشتی و درمانی
- کارکردهای نظام سلامت و سیاستگذاری سلامت
- سازمان های ملی و بین المللی سلامت

هدف کلی جلسه اول: آشنایی فراگیران با مدیریت و سیر تکوینی مدیریت و مکاتب و نظریه های مختلف مدیریت

با توجه به اهداف ویژه رفتاری زیر در پایان جلسه فراگیران باید قادر باشند:

- ۱-۱- تعریفی از مدیریت را توضیح دهند.
- ۱-۲- اصول، مکانیزم ها، اهداف و آثار نظریه مکتب مدیریت علمی را توضیح دهد.
- ۱-۳- اصول مکتب مدیریت عمومی فایولسم را بدانند و توانایی ها و ویژگی های لازم برای مدیریت از نظر فایول را توضیح دهد.
- ۱-۴- مفهوم بوروکراسی در سازمان را شرح دهد و مهمترین خصوصیات مدل ایده آل بوروکراسی در سازمان های بهداشت را بشناسد.
- ۱-۵- مزایا و معایب نظریه های مکتب کلاسیک را بدانند.

هدف کلی جلسه دوم: آشنایی فراگیران با مدیریت و سیر تکوینی مدیریت و مکاتب و نظریه های مختلف مدیریت

با توجه به اهداف ویژه رفتاری زیر در پایان جلسه فراگیران باید قادر باشند:

- ۲-۱- نتایج حاصل از مطالعات نئوکلاسیک ها و نقاط قوت و ضعف این مکتب را بدانند.
- ۲-۲- نظریه های سیستم و تعریف، خصوصیات و تقسیم بندی سیستم ها را بشناسند.
- ۲-۳- تئوری اقتضایی را توضیح دهند.
- ۲-۴- مقایسه کلی از تئوری ژاپنی و آمریکایی در اداره سازمان ها بنمایند.

هدف کلی جلسه سوم: آشنایی فراگیران با برنامه ریزی و ماهیت آن و ویژگی های یک برنامه خوب

با توجه به اهداف ویژه رفتاری زیر در پایان جلسه فراگیران باید قادر باشند:

- ۱-۳- تعریفی از برنامه ریزی را توضیح دهند و وجه مشترک تمام تعاریف را بیان نمایند.
- ۲-۳- ماهیت و اهمیت برنامه ریزی را توضیح دهند.
- ۳-۳- ویژگی های یک برنامه خوب را شرح دهند.
- ۴-۳- سلسله مراتب برنامه ها را نام برده و توضیح دهند.

هدف کلی جلسه چهارم: آشنایی فراگیران با مراحل، اهداف و اهمیت و انواع برنامه ریزی در مراکز ارائه خدمات سلامت

هدف کلی جلسه چهارم: آشنایی فراگیران با مراحل، اهداف و اهمیت و انواع برنامه ریزی در مراکز ارائه خدمات سلامت

با توجه به اهداف ویژه رفتاری زیر در پایان جلسه فراگیران باید قادر باشند:

- ۱-۴- مراحل برنامه ریزی را نام برده و توضیح دهند.
- ۲-۴- اصول برنامه ریزی را توضیح دهند.
- ۳-۴- اهداف برنامه ریزی را شرح دهند.
- ۴-۴- انواع برنامه ریزی را نام برده و توضیح دهند.

هدف کلی جلسه پنجم: آشنایی فراگیران با سازمان و انواع آن و سازماندهی در مراکز ارائه خدمات سلامت

با توجه به اهداف ویژه رفتاری زیر در پایان جلسه فراگیران باید قادر باشند:

با توجه به اهداف ویژه رفتاری زیر در پایان جلسه فراگیران باید قادر باشند:

- ۱-۵- تعریفی از سازمان را توضیح دهند.
- ۲-۵- عناصر تشکیل دهنده سازمان را نام برده و توضیح دهند

5-3- تفویض اختیار، اصول و مراحل آن را توضیح دهند.

5-4- محاسن و موانع تفویض اختیار را بشناسد .

5-5- انواع سازمان را نام برده و ویژگی های آن را توضیح دهد.

هدف کلی جلسه ششم: آشنایی فراگیران با حیطه نظارت و سطوح سازمانی و انواع سازمان

با توجه به اهداف ویژه رفتاری زیر در پایان جلسه فراگیران باید قادر باشند:

1-6- تعریفی از حیطه نظارت را بیان دارند.

2-6- تعریفی از سطوح سازمان را بیان دارند.

3-6- با مفهوم صف و ستاد در سازمان آشنا باشد.

4-6- مفهوم سازمان های متمرکز و غیر متمرکز را بشناسد.

5-6- ساختار انواع سازمان ها را بشناسد.

هدف کلی جلسه هفتم: آشنایی فراگیران با سازماندهی و هماهنگی در مراکز بهداشتی و درمانی

با توجه به اهداف ویژه رفتاری زیر در پایان جلسه فراگیران باید قادر باشند:

1-7- تعریفی از قدرت و اختیار را توضیح دهند.

2-7- انواع قدرت را در سازمان ها بشناسد.

3-7- تفاوت تفویض اختیار و عدم تمرکز را بداند.

4-7- انواع وابستگی در سازمان بهداشتی را بداند.

5-7- شیوه های هماهنگی در مراکز بهداشتی را بشناسد.

هدف کلی جلسه هشتم: آشنایی فراگیران با رهبری و هدایت تیم بهداشتی مراکز بهداشتی و درمانی

با توجه به اهداف ویژه رفتاری زیر در پایان جلسه فراگیران باید قادر باشند:

1-8- تعریفی از هدایت کردن در سازمان و راههای انجام آن را توضیح دهند.

2-8- مفهوم رهبری در سازمان و فرایند آن را توضیح دهند

3-8- مبانی قدرت رهبری را در سازمان، توضیح دهند.

4-8- مقایسه ای از رهبری و مدیریت در سازمان ها انجام دهند.

5-8- سبک های مختلف رهبری را بشناسند.

۶-۸- مهارت های مورد نیاز مسئولین یک دانشکده را بشناسند.

هدف کلی جلسه نهم: آشنایی فراگیران با انگیزش در سلامت

با توجه به اهداف ویژه رفتاری زیر در پایان جلسه فراگیران باید قادر باشند:

۱-۹- تعریفی از انگیزش و انگیزاننده ها را توضیح دهند.

۲-۹- فرایند انگیزش را توضیح دهد

۳-۹- نگرش های نظری را نسبت به انگیزش را نامبرده و توضیح دهد.

۴-۹- روش های ایجاد انگیزش در کارکنان یک دانشکده یا بیمارستان را توضیح دهد.

هدف کلی جلسه دهم: آشنایی فراگیران با ارتباطات در سازمان های ارائه خدمات سلامت

با توجه به اهداف ویژه رفتاری زیر در پایان جلسه فراگیران باید قادر باشند:

۱-۱۰- تعریفی از ارتباطات را توضیح دهند.

۲-۱۰- الگوی فرایند ارتباطات را توضیح دهد

۳-۱۰- انواع ارتباطات در سازمان را نام برده و توضیح دهد.

۴-۱۰- موانع ارتباطات در سازمان را توضیح دهد.

هدف کلی جلسه یازدهم: آشنایی فراگیران با کنترل و انواع آن در سازمان ارائه خدمات سلامت

با توجه به اهداف ویژه رفتاری زیر در پایان جلسه فراگیران باید قادر باشند:

۱-۱۱- تعریفی از کنترل را توضیح دهند.

۲-۱۱- فرایند کنترل را نام برده و توضیح دهند

۳-۱۱- انواع کنترل را نام برده و توضیح دهند

۴-۱۱- ویژگی های لازم برای کنترل موثر را نام برده و توضیح دهند.

۵-۱۱- روش های انجام کنترل در سازمان را انجام دهند.

هدف کلی جلسه دوازدهم: آشنایی فراگیران با کارکردهای نظام سلامت

با توجه به اهداف ویژه رفتاری زیر در پایان جلسه فراگیران باید قادر باشند:

۱-۱۲- اهداف اصلی نظام سلامت را بدانند.

۲-۱۲- کارکردهای اصلی نظام سلامت را بدانند

۱۲-۳- ساختار نظام سلامت را توضیح دهند.

۱۲-۴- اهرم های کنترل در نظام سلامت و نقش آن در عملکرد نظام سلامت را بشناسد

۱۲-۵- عوامل محرک اصلاحات سلامت و چگونگی تاثیر آن در نظام سلامت را بشناسد.

هدف کلی جلسه سیزدهم: آشنایی فراگیران با سیاستگذاری در نظام سلامت

با توجه به اهداف ویژه رفتاری زیر در پایان جلسه فراگیران باید قادر باشند:

۱۳-۱- مراحل سیاستگذاری نظام سلامت را نام ببرند.

۱۳-۲- چگونگی تدوین سیاست در نظام سلامت را بدانند

۱۳-۳- پیامدهای مهم در نظام سلامت را بدانند.

۱۳-۴- چگونگی توسعه سیاستگذاری در نظام سلامت را بدانند.

هدف کلی جلسه چهاردهم: آشنایی فراگیران با سطح بندی خدمات سلامت

با توجه به اهداف ویژه رفتاری زیر در پایان جلسه فراگیران باید قادر باشند:

۱۴-۱- تعریفی از نظام ارجاع را توضیح دهند.

۱۴-۲- مزایای نظام ارجاع را توضیح دهد.

۱۴-۳- واحدهای عرضه کننده خدمات و سطوح مختلف را بشناسد.

۱۴-۴- سطوح خدمات سلامت را بشناسد.

۱۴-۵- بخش های ارایه خدمات در نظام سلامت را توضیح دهد.

هدف کلی جلسه پانزدهم: آشنایی فراگیران با اهداف و وظایف سازمان های محلی، ملی و فرا ملی مرتبط با

سلامت

با توجه به اهداف ویژه رفتاری زیر در پایان جلسه فراگیران باید قادر باشند:

۱-15- تاریخچه ای از تشکیل سازمان های فراملی را بدانند.

۲-15- سازمان ها و صندوق هایی که مستقیماً در توسعه سلامت نقش دارند را بشناسد

۳-15- سازمان ها و صندوق هایی که غیرمستقیم در توسعه سلامت نقش دارند را بشناسد

۴-15- با اهداف و وظایف سازمان ها و صندوق های فراملی در توسعه سلامت آشنا باشد.

منابع:

- مدیریت از تئوری تا عمل، دکتر ایرناژاد پاریزی و پرویز ساسان گهر، ناشر موسسه عالی بانکداری ایران

- مدیریت، استونر، ترجمه دکتر علی پارسائیان و دکتر سید محمد اعرابی، دفتر پژوهش های فرهنگی (۲ جلدی)
- خدمات مدیریتی در شبکه بهداشت و درمان شهرستان، دکتر سیروس پیله‌رودی، تهران، انتشارات وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- درسنامه پزشکی پیشگیری و اجتماعی، ترجمه دکتر خسرو رفائی شیرپاک
- اصول مدیریت در خدمات بهداشتی، فریبا خیاطی (آخرین ویرایش)

1-Zegenfuss. James. Sassani , Joseph . The Portable Health Administration, Elsevier ,USA. Last Edition.

2- Shortel SM, Kahany AD. In Essential of Health Care Management, Delmar, USA, Last Edition.

نحوه ارزیابی یا سنجش دانشجو:

- ۱- حضور منظم و مشارکت فعال و انجام تکالیف در کلاس ۲۰٪ نمره
- ۲- آزمون نهایی ۸۰٪